

RIIGIKOHUS

Avaldatud veebilehel *Riigikohus* (<https://www.riigikohus.ee>)

Avaleht > Distsiplinaarkolleegium: kohtunik ei tohi end põhjendamatult taandada

Distsiplinaarkolleegium: kohtunik ei tohi end põhjendamatult taandada

3. mai 2023

Kohtunike distsiplinaarkolleegium leidis, et Harju Maakohtu kohtunik Hannes Olev keeldus põhjendamatult õigusemõistmisest, taandades end ühe tsiviilasja lahendamisest.

Kohtunik põhjendas oma otsust peamiselt sellega, et ta ei nõustunud kohtuasjas antud ringkonnakohtu juhistega, mistõttu polnud ta enda arvates erapooletu ega saanud seda asja enam lahendada. Samuti oli kohtuniku hinnangul asja menetlus veninud ja ta ei olnud alati tähtaegadest kinni pidanud.

Kõigepealt taotles kohtunik enda taandamist maakohtu esimehe kohusetäitjalt, kes jättis tema avalduse rahuldamata. Seejärel soovis kohtuniku taandamist üks menetlusosaline ja ta taandas ennast ise.

Distsiplinaarkolleegium märkis, et kohtupraktika järgi pole kohtuniku taandamiseks tema tegelik erapoolikus või eelarvamuslikkus isegi vajalik – piisab, kui on põhjendatud kahtlused, mida kinnitavad objektiivsed asjaolud. Samas peaks olema välistatud olukord, kus menetlusosalised saavad valida endale meelepärase kohtuniku või kohtunik taandub ilmselgelt põhjendamatute ja alusetute kahtluste korral. Arvestada tuleb ka sellega, et kohtunikul pole lubatud õigusemõistmisest põhjendamatult ega kergekäeliselt keelduda.

Kolleegium leidis, et praegusel juhul puudusid objektiivsed asjaolud, mis taandamist õigustaksid, ning kohtuniku põhjendused polnud piisavad ega veenvad. Kolleegiumi hinnangul on inimlikult mõistetav, et keerulistes õigusvaidlustes tekib põhimõttelisi lahkavamusi õiguse tõlgendamisel ja kui kohtunik ei nõustu kõrgema astme kohtu juhtnööridega, siis võib tal olla mõnevõrra keerulisem oma lahendit põhjendada. Kolleegide seisukohtades kahtlemine ei ole sõltumatule kohtunikule keelatud, kuid see ei anna talle õigust tööülesandeid täitmata jätta, lahendi kirjutamist edasi lükata või sellest koguni loobuda.

Kolleegium juhtis tähelepanu ka sellele, et Harju Maakohtu esimees ei nõustunud menetlusosalise etteheidetega kohtunikule, nagu oleks asjas esinenud põhjendamatuid viivitusi või kulunud ebamõistlikult palju aega. Samuti ei õigusta pikk menetlusaeg ega ka võimalik mõistliku menetlusaaja möödumine iseenesest kohtuniku taandamist – sel juhul peab kohtunik hoopis võtma kasutusele kõik mõistlikud abinõud asja lahendamiseks ja edasise venimise vältimiseks.

Kokkuvõttes leidis distsiplinaarkolleegium, et kohtunik jättis oma ametikohustused täitmata, keeldudes põhjendamatult õigusemõistmisest. Samas ei pidanud kolleegium vajalikuks tema distsiplinaarkorras karistamist, kuna see oleks olnud praegusel juhul ülemäärane. Muu hulgas arvestati sellega, et Hannes Olev on staažikas kohtunik, keda on tööalaselt iseloomustatud positiivselt, ning taandamisküsimuse lahendamine võibki olla komplitseeritud. Seetõttu oli kolleegiumi hinnangul ainuüksi distsiplinaarmenetluse läbiviimine piisav, et juhtida kohtuniku tähelepanu vajadusele mitte taandada end põhjendamatult kohtuasja

lahendamisest.

Distsiplinaarkolleegium on kohtunikukonna omavalitsusorgan, mis lahendab kohtunike tööd puudutavaid kaebusi viieliikmelises koosseisus, kuhu kuuluvad kolm riigikohtunikku, üks ringkonnakohtunik ning üks esimese astme kohtunik. Riigikohtunikest liikmed nimetab Riigikohtu üldkogu ning esimese ja teise astme kohtunikest liikmed valib kohtunike täiskogu.

Distsiplinaarkaristus on kustunud (vt kohtute seaduse[1] § 88 lg 6).

Allikas URL: <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/distsiplinaarkolleegium-kohtunik-ei-tohi-end-pohjendamatult-taandada>

Lingid

[1] <https://www.riigiteataja.ee/akt/111032023019?leiaKehtiv>